

Siden deraf staaar der et andet, nemlig, hvorledes vi ville behandle disse private Baner, Spørgsmaalet om, hvor vidt Staten skal overtage dem som Eiendom eller ikke. Disse to Spørgsmaal behøve ingenlunde at sættes i Forbindelse med hinanden, og jeg anser det for at være i høi Grad ueheldigt, at de ved Regjeringens Udførd ere blevne satte i den Forbindelse, som de ere. Det forelagte Lovforslag har jo altsaa en dobbelt Hensigt; den ene er at dække den Disposition med Hensyn til Laanene, som den ærede Finantsminister har truffet, og den anden er at afgjøre Spørgsmaalet om Banernes Kjøb. Dersom vi vedtogte det her foreliggende Lovforslag, vilde Spørgsmaalet om Forsvarligheden af de ydede Laan dermed være afgjort. Der vilde være givet fuld Dækning for den trufne Disposition, og det vilde ikke være muligt for Thinget siden at foretage sig noget med Hensyn dertil; Regjeringens Udførd er sanktioneret i det Dieblit, vi vedtage dette Lovforslag. Det er høist ueheldigt, at Forholdet ved den høitærede Regjering's Optræden er blevet i en ganske beynnderlig Grad vendt om og stillet paa Hovedet fra i Foraaret og indtil nu. I begge Tilfælde har der været en Præssion; men den Præssion, som i Foraaret hvilede paa vedkommende Sernbaneselskaber, er ganske forskjunden, hvorimod den hele Præssion er bleven rettet mod Rigsdagen; det er egentlig Resultatet af disse Dispositioner. Det er ganske vigtigt, som det ærede Medlem for Randers Amts 2den Valgkreds gjorde gjældende, at i Foraaret stod baade det ene Selskab og senere hen ogsaa det andet med, hvad han kaldte, Kniven paa Struben. Det var derimod Staten, som havde Trumferne paa Haanden og kunde træffe en hvilken som helst Bestemmelse med Hensyn til Banernes Skæbne. Nu er imidlertid Forholdet blevet ganske det omvendte. Sernbaneselskaberne ere fuldstændig frie for ethvert Tryk, de kunne se med den største Ro paa, at det Forsøg, her gjøres, paa at overdrage Banerne til Staten, brister. Vi have hørt Udtalelser fra de nærmest Interesserede i den Retning, og jeg kan meget vel forstaa dem; thi den Fremtid, der er skabt for Selskaberne ved Finantsministerens Laan, er jo for nogle Aar fuldstændig sikrende, og naar disse Aar ere gaaede, have Selskaberne lyst Haab om, at Forholdene kunne udvikle sig endnu bedre, og man ved da ikke, hvad Fremtiden kan bringe. I hvert Fald, for Diebliffet er Præssionen fuldstændig taget bort. Derimod vender Ministeren sig til Rigsdagen og siger: Banerne kunne overlades til Staten paa de Vilkaar, som Lovgivningsmagten bestemmer. Præssionen kommer da frem derved, at der siges til Lovgivningsmagten: Hvis I ikke blive enige om at vedtage dette her med visse bestemte Betingelser, falder det Hele bort. Præssionen udøves altsaa imod Rigsdagen for at faae den til at blive enig og tage en Beslutning med Hensyn til disse Forhold. Jeg tror, at de vedkommende

Selskaber med en vis Ro have kunnet gaa til den Overenskomst, som de have sluttet med den ærede Finantsminister; thi naar det bliver staaende i Baggrunden, at Rigsdagen først skal blive enig om de Vilkaar, under hvilke disse Baner overdrages til Staten, og naar, som det med temmelig Sikkerhed kan siges, Rigsdagen ikke bliver enig derom, saa bliver det Hele en Formsag. Jeg tror nu, at Thinget i dette Dieblit er stillet saaledes, at det ikke ret vel kan foretage sig Andet end at friggjøre sig for den Præssion, som Regjeringen har lagt paa det. Man kan friggjøre sig for denne Præssion ved at forkaste Loven og derefter se, hvad de kommende Aar ville føre med sig, og afvente, hvilke Beslutninger der ville blive tagne. Ansvarret for den Disposition, der er foretaget, kommer da udelukkende til at hvile, hvor det bør hvile, nemlig paa Regjeringen, som alene og fulst ud bærer Ansvarret for Foranstaltningerne; thi den Forhandling, som blev ført ifjor med Finantsudvalget desangaaende, førte netop til det Resultat, at Finantsudvalget viste ethvert Ansvar med Hensyn til disse Forhold fra sig, og henviste Regjeringen til hos Rigsdagen at søge den fornødne Bemyndigelse til at foretage det One eller det Andet, hvad enten det nu skulde gjælde Laanet eller et Kjøb af Banen. Naar vi staa overfor denne Lov, siger det ærede Medlem fra Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Bille), at her var der en Seilighed til at træffe en Afgjørelse med Hensyn til de private Sernbaneselskaber, og til at staa de rette Principer fast for disses Behandling. Dette kan jeg paa ingen Maade give det ærede Medlem Ret i, thi vi ere jo netop her stillede paa en saadan Maade, at vi forhandle under Forhold, der ere saa ugunstige som muligt. Vi drives herved ind paa en præjudicerende Afgjørelse af, i hvilket Forhold Staten overhovedet for Fremtiden skal stille sig til de private Sernbaneselskaber. Om Staten vil komme til at overtage dem, og da i hvilket Omfang, om den vil indskrænke sig til at overtage Stambanerne og fremdeles overlade Sidebanerne til private Eiere, eller hvilke Dispositioner man i det Hele vil træffe, er Noget, som er forbeholdt Fremtiden; men her skulle vi nu med Hensyn til disse enkelte Baner, hvis Karakter som Sidebaner dog ikke paa nogen Maade kan bestrides, drives ind paa forlods at træffe en Afgjørelse, som absolut vil komme til at foregribe en senere Afgjørelse. Det forekommer mig, at hvad det maa være Rigsdagen og for saa vidt ogsaa den hele lovgivende Magt om at gjøre, er, at man kan komme til at forhandle og afgjøre Sernbanesagen i dens Helhed, saaledes, at man virkelig er i Stand til at naae til de rette Principer, og det kan man kun, naar man i saa Henseende staaar med fuldstændig Frihed. Det er en stor Misforstaaelse, naar man vil opfatte det af det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (N. Jensen) stillede Forslag som et Forsøg